

Asia: VN/23992/2023

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta soidensuojelualueiksi annetun lain muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Keski-Pohjanmaan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnokseksi hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta soidensuojelualueiksi annetun lain muuttamisesta.

#### **Yleistä**

Hallituksen esityksen keskeisenä tavoitteena on saattaa soidensuojelualueiden rauhoitussäännökset lain tasolle sekä yhdenmukaistaa sääntely voimassa olevan luonnonsuojelulain kanssa. Keski Pohjanmaan liitto pitää sääntelyn selkeyttämistä ja perustuslain edellyttämää lakitasoista sääntelyä perusteltuna ja kannatettavana. Esitys parantaa oikeusvarmuutta ja yhdenmukaistaa luonnonsuojelualueita koskevaa sääntelyä valtakunnallisesti.

Keski Pohjanmaan liitto korostaa, että vaikutuksia tulee arvioida myös maakunnallisen maankäytön suunnittelun, aluekehityksen ja investointiympäristön näkökulmasta.

#### **Vaikutukset maakuntakaavoitukseen**

Esityksessä ei pääsääntöisesti muuteta soidensuojelualueiden rajoja tai käyttötarkoitusta. Rauhoitussäännösten siirtäminen asetustasolta lakitasolle vahvistaa kuitenkin niiden oikeudellista sitovuutta. Sääntelyn yhdenmukaistaminen luonnonsuojelulain kanssa lisää täsmällisyyttä ja vähentää tulkinnanvaraa, mikä vahvistaa suojelualueiden asemaa maankäytön reunaehtona.

Keski Pohjanmaan liitto arvioi, että maakuntakaavoituksen ennakoitavuus paranee, suojelualueiden oikeusvaikutus vahvistuu ja suunnittelun liikkumavara voi vähentyä erityisesti suojelualueiden reunavyöhykkeillä. Keski Pohjanmaalla useat laajat soidensuojelualueet, kuten Pilvineva sekä Linjasalmenneva–Tynnyrineva, sijoittuvat alueille, joilla on samanaikaisesti merkittävää uusiutuvan energian kehittämispotentiaalia. Näillä alueilla sääntelymuutosten vaikutukset voivat korostua erityisesti suojelualueiden läheisyydessä. Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että maakuntakaavoituksen ja luonnonsuojelusääntelyn yhteensovittamista kehitetään edelleen sekä viranomaisohjeistus päivitetään vastaamaan uutta sääntelytilannetta

#### Aluekehitys ja investointiympäristö

Vaikka esityksellä ei ole merkittäviä välittömiä taloudellisia vaikutuksia, koska alueet ovat jo suojelun piirissä, sillä on epäsuoria vaikutuksia aluekehitykseen.

Rauhoitussäännösten täsmentyminen sekä poikkeamisedellytysten kytkeytyminen suojelualueen perustamistarkoitukseen voivat lisätä hankesuunnittelun vaatimustasoa ja pidentää lupaprosesseja sekä korostaa vaikutusarviointien merkitystä.

Keski-Pohjanmaan liitto korostaa, että sääntelyn soveltamisen tulee olla valtakunnallisesti yhdenmukaista ja ennakoitavaa.

#### Uusiutuva energia, matkailu, metsätalous ja maankäytön yhteensovittaminen

Keski-Pohjanmaalla uusiutuvan energian, erityisesti tuulivoiman, kehittäminen on keskeinen aluekehityksen tavoite. Vaikka esitysluonnos ei muuta tilannetta suoraan soidensuojelualueilla, sillä on epäsuoria vaikutuksia suojelualueiden läheisyydessä sijaitseviin hankkeisiin. Vaikutukset välittyvät erityisesti Natura-arviointien ja muiden vaikutusarviointien kautta.

Lakimuutoksessa perustamistarkoitukseen lisätään myös retkeily, opetus ja tutkimus. Tämä voi vahvistaa soidensuojelualueiden asemaa virkistys- ja luontokohteina. Keski-Pohjanmaalla tämä voi tukea maakunnan vetovoimaa erityisesti luontomatkailun, ympäristökasvatuksen ja tutkimustoiminnan näkökulmasta, vaikka vaikutus ei ole suuri eikä automaattinen.

Lakimuutos kieltää jatkossa metsätalouden harjoittamisen myös soidensuojelualueiden kivennäismailla. Esityksen mukaan tällä ei kuitenkaan arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, koska Metsähallitus ei harjoita metsätaloutta Keski-Pohjanmaalla nykyisinkään. Näin ollen Keski-Pohjanmaan maakunnan kehittämiseen kohdistuva käytännön vaikutus jää todennäköisesti vähäiseksi, mutta sääntely vahvistaa nykyistä suojelulinjaa pysyvämmiin.

Jatkossa korostuvat hankkeiden vaikutusten huolellinen arviointi sekä erityisesti linnustoon ja suoluonnon vesitalouteen kohdistuvat vaikutukset.

Luonnonsuojelulain säännösten sekä suojelualueen perustamistarkoituksen korostuminen voivat käytännössä tiukentaa tulkintaa siitä, milloin hankkeella katsotaan olevan merkittävä haitallinen vaikutus, erityisesti Natura-arvioinnin yhteydessä. Tämä voi lisätä hankkeiden toteuttamiseen liittyvää epävarmuutta suojelualueiden läheisyydessä.

Keski-Pohjanmaan liitto korostaa, että uusiutuvan energian tavoitteet ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen tulee sovittaa yhteen ja, että maakuntakaavoituksella on keskeinen rooli tämän tasapainon saavuttamisessa.

### Ympäristövaikutukset

Esityksen ympäristövaikutukset ovat kokonaisuutena arvioitu vähäisiksi, koska alueet ovat jo suojeltuja. Rauhoitussäännösten tarkentaminen kuitenkin vahvistaa luontoarvojen huomioon ottamista lupaharkinnassa ja tukee luonnon monimuotoisuuden turvaamista. Keski-Pohjanmaan liitto pitää tätä kehityssuuntaa myönteisenä.

### Saamelaiden oikeudet

Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että hallituksen esitys luonnoksessa turvataan saamelaiden kulttuurin harjoittamisen edellytykset ja perinteiset elinkeinot. Oikeuksien nostaminen asetustasolta lakitasolle vahvistaa niiden oikeudellista asemaa.

### Viranomaistoiminta

Esityksessä lupatoimivalta keskitetään Metsähallitukselle. Keski-Pohjanmaan liitto katsoo tämän selkeyttävän toimivallan jakoa ja tehostavan lupamenettelyä. Tämä voi maakunnan kehittämisen näkökulmasta myös parantaa hallinnollista ennakoitavuutta silloin, jos suojelualueisiin liittyy esimerkiksi tutkimusta, virkistyskäyttöä, kalastusta tai muuta luvanvaraista toimintaa. Selkeämpi lupajärjestelmä tukee yleisesti toimintaympäristön ennustettavuutta. Keski Pohjanmaan liitto korostaa kuitenkin, että Metsähallituksen riittävät resurssit tulee turvata ja lupakäytäntöjen valtakunnallisesta yhdenmukaisuudesta on huolehdittava.

### Yhteenveto

Keski-Pohjanmaan liitto pitää esitysluonnosta kokonaisuutena kannatettavana ja korostaa erityisesti seuraavia seikkoja:

sääntelyn muutos selkeyttää ja vahvistaa luonnonsuojelualueiden oikeudellista asemaa

vaikutukset kohdistuvat erityisesti maankäytön suunnitteluun ja hankkeisiin suojelualueiden läheisyydessä

ennakoitavuus, yhtenäinen lupakäytäntö ja selkeä viranomaisohjeistus ovat keskeisiä

uusiutuvan energian ja luonnon monimuotoisuuden yhteensovittaminen on jatkossakin keskeinen kehittämiskysymys

Lisäksi Keski-Pohjanmaan liitto kiinnittää huomiota siihen, että esityksen epäsuorat vaikutukset voivat käytännössä ilmetä tiukentuneena lupaharkintana, lisääntyneenä epävarmuutena hankkeiden valmistelussa sekä kasvavina vaikutusarviointikustannuksina. Näiden vaikutusten hallinta edellyttää selkeää valtakunnallista ohjeistusta ja johdonmukaista soveltamiskäytäntöä.

Kaiponen Jyrki  
Keski-Pohjanmaan liitto

Kiviniemi Reijo  
Keski-Pohjanmaan liitto